

– координація зусиль та розширення взаємодії органів державної авіації та силових структур держави.

На останнє треба відзначити, що необхідне вдосконалення міжнародного правового механізму протидії «повітряному тероризму» для повноцінної взаємодії як держав у процесі боротьби з цим явищем, так і зацікавлених професійних структур на міжнародному та регіональному рівнях.

Список використаних джерел:

1. Економіка підприємства / За ред. С.Ф. Покропивного – К.: КНЕУ, 2002. – 528 с.
2. Козаченко Г.В., Пономарьов В.П., Ляшенко О.М. Економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення: Монографія. – К: Лібра, 2003. – 280 с.
3. Горенштейн М. Тероризм – глобальная проблема современности. (Електронний ресурс) / М. Горенштейн. – Режим доступу: <http://www.proza.ru>

Ільків Л.А.

кандидат економічних наук, доцент,

Національний університет біоресурсів і природокористування України

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МОЛОЧНОГО СКОТАРСТВА: ЕКОНОМІЧНИЙ АСПЕКТ

Забезпечення населення України молоком і молочними продуктами вітчизняного виробництва є актуальним питанням продовольчої безпеки. Виробництво молока цілком може бути прибутковим та конкурентоспроможним видом агробізнесу, однак цей процес є тривалим і потребує інвестиційних витрат. Передусім у реконструкцію приміщень ферм та якісне покращення породного складу молочного стада, а також модернізацію й оновлення доїльних систем та обладнання для оптимізованої годівлі тварин.

Розвиток молокопродуктового підкомплексу на перспективу має забезпечувати ефективність його функціонування. На регіональному рівні критерієм ефективності слід вважати ступінь використання виробничого потенціалу молочного підкомплексу і вплив його на рівень самозабезпечення молоком та молокопродуктами. На рівні підприємств критерій ефективності має відображати ступінь використання виробничого потенціалу підприємства через його окупність прибутком.

Недостатнє державне фінансування інноваційних програм і заходів з освоєння науково-технічних досягнень в окремих галузях сільського господарства, їх низька інвестиційна привабливість гальмують інноваційний розвиток. Все це пояснюється такими чинниками: складним фінансовим положенням; проблемами кадрового забезпечення; незбалансованим розвитком галузей агропромислового комплексу; відсутністю тісного взаємозв'язку держави і приватного бізнесу в галузі розвитку інновацій; недостатньою маркетинговою роботою наукових організацій; низьким

платоспроможним попитом сільськогосподарських підприємств на інноваційну продукцію.

Тим не менш сільське господарство нашої країни, а саме галузь молочного скотарства має великий потенціал для розвитку, що обумовлено, передусім, ємністю внутрішнього продовольчого ринку, а також можливістю задоволення потреб світового ринку. Це дозволить сільськогосподарським підприємствам нашої країни, при адекватному підході до вирішення завдання, суттєво збільшити масштаби й обсяги виробництва молока за рахунок впровадження інновацій [1].

Сьогодні багато керівників господарств, які зберегли молочне скотарство й утримують дійне стадо корів, незважаючи на складну фінансово-економічну ситуацію в країні, мають бажання і надалі розвивати цю галузь. Однак рано чи пізно перед ними виникає дилема непростого вибору шляхів розвитку галузі – вкладання фінансових коштів у реконструкцію молочно-товарної ферми і модернізацію обладнання чи будівництво нової доїльної зали. Тому, для успішного розвитку галузі і підвищення економічної ефективності інтенсифікації молочного скотарства, необхідно спрямувати зусилля на підвищення якості молока шляхом придбання та використання сучасного доїльного та холодильного обладнання.

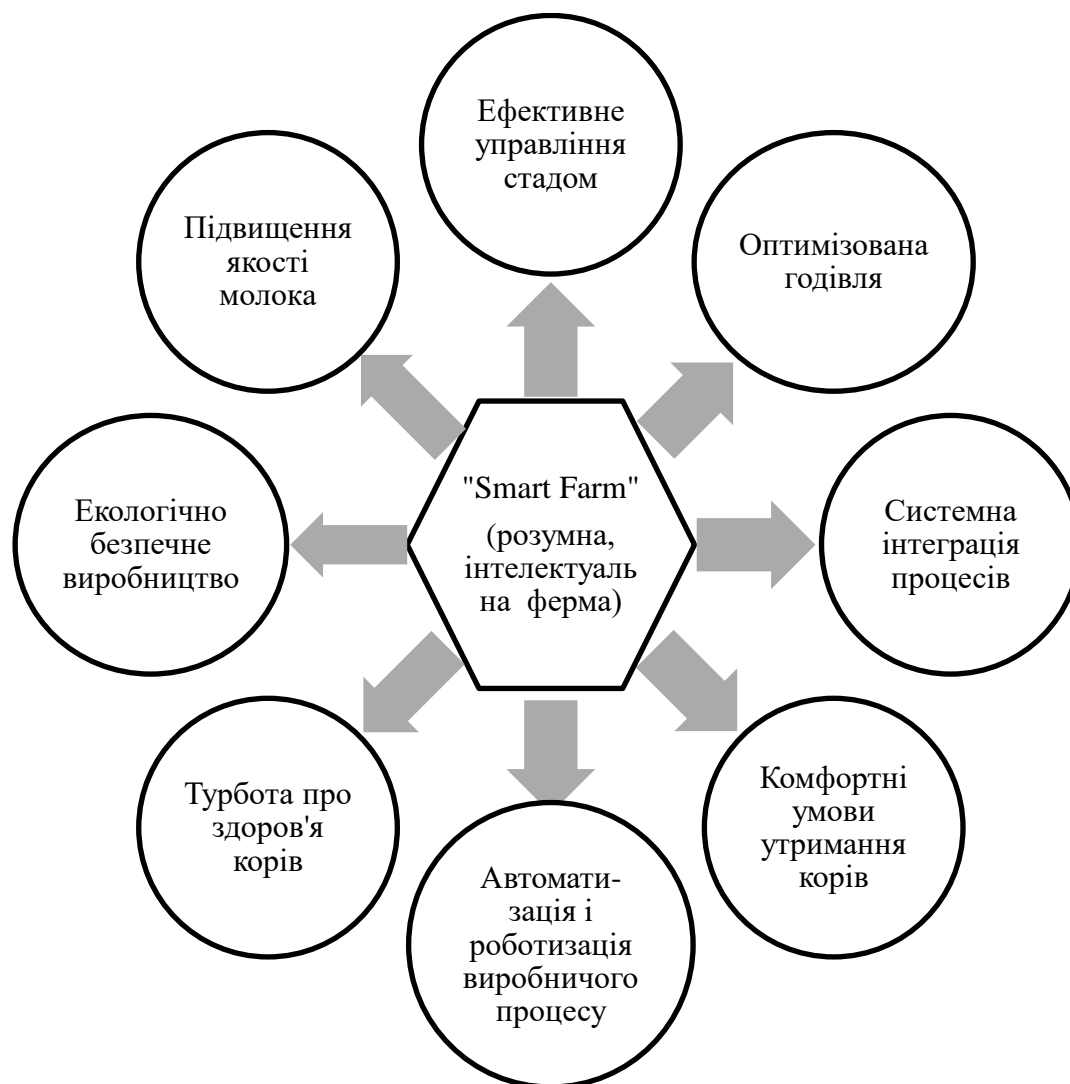
Сучасні інноваційні технології у молочне скотарство України йдуть дуже повільно, попри наявну їх перевагу та нові перспективи, що відкриваються перед галуззю. І найкращий тому приклад – технологія роботизованого доїння корів, яка в більшості випадків виправдовує понесені ризики.

Наразі в Україні нараховується приблизно 14 станцій добровільного доїння VMS, і в перспективі планується впровадження нових проектів молочних ферм на основі використання технологій роботизованого доїння інших компаній. Такі технології являють собою прагнення прискорити процес переходу від звичного для нас управління доїнням до управління загальною рентабельністю молочної ферми шляхом використання нових інструментів прийняття рішень та технологій автоматизації для підвищення якості молока й прибутку, а також конкурентоспроможності продукції [2].

Система добровільного доїння з використанням роботизованих боксів і доїльних залів є однією із базових в концепції smart farm, яка охоплює принципи побудови збалансованої ферми: створювати рішення, що відповідають екологічним вимогам безпечного виробництва продукції; не наносити шкоди тваринам; приносити користь споживачам і суспільству в цілому.

Новітня концепція smart farm є інтегрованим комплексом забезпечення ефективного управління виробництвом, що включає 8 складових частин елементів взаємопов'язаного технологічного циклу (рис. 1).

У світі сьогодні налічується, за різними експертними оцінками, вже понад 6000 ферм із системами автоматичного доїння. Найбільш поширене роботизоване доїння корів у країнах Європи.

Рис. 1. Інноваційна концепція розвитку роботизованого молочного скотарства

Джерело: [3]

На ринку сьогодні представлений досить широкий асортимент обладнання технології роботизованого доїння корів від різних компаній. Їх об'єднує спільна мета – ефективне управління конкурентоспроможним виробництвом продукції [4].

Однією з головних перешкод, що стримує в Україні впровадження таких проектів у вітчизняних господарствах, є його висока вартість. Дозволити собі сьогодні придбати роботизовану систему добровільного доїння можуть поки що лише агрохолдинги або ж великі сільськогосподарські підприємства. Проте без впровадження таких технологій вітчизняній галузі молочного скотарства буде досить складно конкурувати не лише за можливість експорту молочної продукції на ринки інших країн, де діють досить жорсткі критерії її якості та харчової безпеки, але й зберегти позиції на внутрішньому ринку.

До економічних переваг використання технологій роботизованого доїння передусім слід віднести: суттєве підвищення якості отриманого молока; покращення умов утримання тварин, зниження захворювань і подовження господарського їх використання; підвищення молочної продуктивності

дійного стада; економія на необхідності будівництва доїльної зали, оскільки цю технологію можна впровадити шляхом реконструкції наявних тваринницьких приміщень; ефективне і гнучке використання робочого часу та зменшення фактору трудомісткості у собівартості виробництва продукції; користь споживачам і суспільству в цілому [5].

При виборі пріоритетів розвитку молочного скотарства необхідно враховувати, що дана галузь являє собою складний комплекс організаційно-економічних відносин, який включає соціальну, економічну й технологічну підсистеми. Особливо це проявляється в регіонах аграрної спеціалізації, де приватний бізнес не відзначається достатнім рівнем інвестиційної спроможності для фінансування проектів технологічної модернізації індустрії молочного скотарства.

Важливо також усвідомити, що побудувати в Україні конкурентоспроможну модель можна лише за умов формування оптимального співвідношення частки приватних господарств населення, сімейних ферм і спеціалізованих великотоварних господарств, що забезпечить зниження собівартості молока і підвищення ціни за рахунок вищої якості продукції.

Тим не менш сільське господарство нашої країни, а саме галузь молочного скотарства має великий потенціал цього розвитку, що обумовлено, передусім, ємністю внутрішнього продовольчого ринку, а також можливістю задоволення потреб світового ринку. Це дозволить сільськогосподарським підприємствам нашої країни, при адекватному підході до вирішення завдання, суттєво збільшити масштаби й обсяги виробництва молока за рахунок впровадження інновацій.

Список використаних джерел:

1. Дієсперов В. На часі – потужні тваринницькі комплекси / В. Дієсперов // Тваринництво України. – № 1. – 2014. – С. 13–15.
2. Організаційно-економічні відносини у сфері виробництва та переробки молока / В.І. Радько, М.С. Маршалок та ін. – К.: ТОВ «ЦП Компринт», 2013. – 438 с.
3. Українська розумна ферма [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://smartfarming.ua/ua-blog/ukrainskaya-umnaya-ferma>
4. Котков В.П. Основні методологічні положення розробки моделі розвитку регіонального молокопродуктового підкомплексу // Економіка АПК. – 2014. – № 5. – С. 11–15.
5. Гуцул Т.А. Ефективність та перспективи розвитку молочного скотарства в Україні / Т.А. Гуцул // Вісник Сумського НАУ. – 2011. – Вип. 1. – С. 40–46.